

Richard Brabec
ministr životního prostředí

Praha dne 13. listopadu 2019
Č. j.: MZP/2019/110/2585

Vážený pane poslanče,

dovoluji si Vám zaslat odpověď na Vaši písemnou interpelaci ve věci „Zodpovězení dodatečných dotazů ze semináře k oběhovému hospodářství“, která mně byla zaslána dopisem předsedy Poslanecké sněmovny ze dne 18. října 2019 (č. j. PS2019/013673; ev. č. interpelace 776). Ve Vaší interpelaci uvádíte, že po ukončení odborného semináře k oběhovému hospodářství zůstalo nezodpovězeno několik otázek, které přítomní hosté položili v online systému zástupcům MŽP, ale na které bohužel nezbyl čas. Všech 16 těchto otázek mi proto kladete právě prostřednictvím Vaší interpelace – dovoluji mi na ně proto jednu po druhé odpovědět.

1) Existuje pro zbytkový odpad přesná definice? Kdo bude určovat odlišení využitelného a zbytkového odpadu?

Návrh nového zákona o odpadech vymezuje jednotlivé dílčí základy poplatku za ukládání odpadů na skládku. Dílčí základ za ukládání využitelných odpadů zahrnuje odpady, které následně bude od roku 2030 zakázáno ukládat na skládku, tedy odpad s výhřevností nad 6,5 MJ/kg, odpad, který nedosahuje limitu biologické stability s parametrem AT4, a prováděcí vyhláškou vymezené recyklovatelné odpady. Dílčí základ za ukládání nebezpečných odpadů zahrnuje odpady, které jsou zařazené do kategorie nebezpečný odpad s výjimkou odpadů azbestu. Dílčí základ za ukládání technologických odpadů zahrnuje odpady vymezené prováděcím právním předpisem. Dílčí základ za zbytkový odpad pak zahrnuje všechny odpady, které nelze zařadit pod jiný dílčí základ poplatku.

2) Pan ředitel Manhart sliboval převedení nákladů na požáry skládek (v roce 2018 jich bylo 530) na provozovatele (dnes hradí ve většině stát). Je to v procesu?

Ministerstvo životního prostředí si uvědomuje závažnost tématu požárů skládek a je aktivní při hledání řešení pro zlepšení jejich prevence. Tato otázka se ovšem netýká předpisů v odpadovém hospodářství. Zavedení této změny by vyžadovalo úpravu předpisů v oblasti požární ochrany. Odbor odpadů Ministerstva životního prostředí již o otázce komunikuje s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru, do jehož působnosti tato problematika spadá. Doporučuji Vám proto obrátit se buď přímo na Generální ředitelství

Hasičského záchranného sboru, anebo na Ministerstvo vnitra, jehož je Generální ředitelství organizační součástí.

3) Zvažujete podporu poptávky po recyklovaných výrobcích, např. po kompostu?

Ministerstvo životního prostředí zásadně podpořilo vybudování systému sběru a zlepšení zpracování bioodpadů prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí. Komposty vyrobené z bioodpadů jsou důležité pro navracení organické hmoty do půdy, zlepšení kvality půdy a zadržení vody v půdě.

Navýšení poptávky po kompostu závisí na nastavení dotací poskytovaných zemědělcům ze strany Ministerstva zemědělství. Požadavek na aplikaci organických hnojiv je již v současných požadavcích na správnou zemědělskou praxi. Zemědělci však často tuto povinnost plní jiným způsobem. Do budoucna by bylo vhodné, aby Ministerstvo zemědělství také s ohledem na ochranu erozně ohrožených půd a problematiku zadržování vody v krajině svůj přístup k této otázce nadále zpřísnilo.

4) Jak zlepšit třídění bio-odpadu? Počet a kapacity kompostáren jsou dle MŽP dostačující.

Ministerstvo životního prostředí již prosadilo do legislativy povinnost odděleného sběru bioodpadů. V rámci posledních legislativních změn v této oblasti byla navíc povinnost upravena na celoroční sběr. Dále je od roku 2020 povinnost odděleného sběru potravinových olejů a tuků na obecních úrovních.

V návrhu nového zákona o odpadech jsou nastaveny závazné cíle pro obce v oblasti třídění komunálních odpadů. Bez toho, aby obce zavedly pro občany jednoduše dostupný systém třídění biologicky rozložitelných odpadů, nebudou obce schopné stanovené úrovně splnit.

5) Jak bude legislativně zastřešena adaptace do národní legislativy SUP včetně nějakého časového rámce? První milníky jsou za dveřmi.

S ohledem na řadu zcela nových požadavků není možné provést transpozici Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí do českého práva pouze novelizací stávajících zákonů. Ministerstvo životního prostředí připravuje návrh zcela nového zákona k SUP „single-use plastic“ a jeho předložení do připomínkových řízení plánuje na první polovinu roku 2020.

6) Máme v ČR dostatečné kapacity na "produkci" recyklovaného PET v potravinářské kvalitě a jak bude zaručena primárně dostupnost pro tento průmysl?

Pokud jde o odpady z PET lahví, zpracovatelský průmysl je v ČR plně rozvinut, na rozdíl od mnoha jiných evropských států. Dostupnost PET materiálu pro nápojový průmysl ale může být do značné míry omezena širokým používáním například barev nebo tzv. PVC rukávů. Vysoká

barevnost PET lahví do značné míry omezuje jejich využití pro nápojové potřeby. PVC rukávy (shrink sleeves) pak zase snižují využitelnost PET lahví i pro jiné účely a současně snižují míru recyklace, protože je nezbytné je před recyklací odstranit, což je nákladné a mnohdy jsou s nimi automaticky vytříděny i jiné PET lahve. V tomto ohledu je nicméně možné již zaznamenat pozitivní signály z trhu (snižování používaných barev PET lahví). Nevhodné materiálové kombinace s PET lahvemi by měly být v budoucnu eliminovány prostřednictvím nového ekonomického nástroje (tzv. ekomodulace). Již nyní samozřejmě evropská regulace směrnicí o jednorázových plastech stanovuje povinnost přidávat recyklované materiály do nových PET lahví, čímž zvyšuje poptávku na straně nápojového průmyslu. Je přitom odpovědností výrobců PET lahví, nikoliv ministerstva, aby si příslušný podíl recyklátu nutný pro výrobu zajistili v rámci fungujícího evropského volného trhu.

Současně však upozorňuji, že navyšování povinného podílu recyklátu v PET lahvích může mít za následek zvyšování ceny recyklátu, a to s negativními důsledky na jeho využití pro jiné účely jako je textilní zpracování, automobilový průmysl apod. Může proto docházet i k tomu, že výroba výrobků, které se dnes vyrábí z odpadních PET lahví, bude realizována převážně z primárních materiálů.

7) Ohrozí zavedení zálohování PET lahví ekonomicky současný systém žlutých kontejnerů, který řeší veškeré plastové odpady?

Zavedení zálohového systému na PET lahve vytváří podle Ministerstva životního prostředí jistou míru rizika, že bude negativně působit na ochotu třídění ostatního plastového i neplastového odpadu v domácnostech, což ohrozí splnění cílů pro celkovou recyklaci komunálního odpadu. Pokles míry recyklace po zavedení zálohového systému nastal například v Německu mezi lety 2003 a 2004 a činil zhruba 11 %. Až v roce 2006 se v Německu podařilo dosáhnout hodnot z roku 2003, k čemuž bylo nutné zvýšit náklady na osvětu a komunikaci efektů třídění obalových odpadů ve společnosti.

Dalším nezanedbatelným důsledkem je ohrožení ekonomiky desítky dotřídňovacích linek v České republice, pro které je příjem z prodeje vytříděného PET nápojového obalu často dominantním příjmem. Pro plnění cílů recyklace komunálního odpadu je nutné, aby stávající linky fungovaly a jejich síť byla postupně rozšiřována. Investice do linek byly provedeny v souladu s dlouhodobě vytyčenou strategií odpadového hospodářství a ohrožení příjmové struktury by snížilo návratnost těchto investic. Současní investoři by tak dopláceli na navrhovanou změnu a budoucí investory může podobná změna strategie odradit od investic do různých prvků odpadového hospodářství. Pro provoz linek by bylo v případě zavedení zálohového systému v souladu s potřebou zachování jejich chodu nutné sehnat financování z jiných zdrojů.

Zavedení zálohového systému na PET lahve také může přinést zvýšené poplatky za odpad pro občany. Významnou příjmovou položku obcí a měst, která fakticky snižuje poplatky za odpadové hospodářství municipalit hrazené domácnostmi, tvoří úhrady autorizované obalové společnosti obcím za vytríděný odpad. S ohledem na poptávku na trhu druhotných surovin je možné očekávat, že přenos plastových PET lahví ze systému odpadového hospodářství do zálohového systému se signifikantně promítne do výpadku příjmů obcí, které ve snaze tento výpadek nahradit mohou zvyšovat poplatky za odpad.

8) Existuje nějaká evropská země, která zavedla "třídící slevu" a již odklonila odpady od skládek?

Sleva na poplatek za ukládání odpadů na skládku s ohledem na množství vytríděného odpadu byla zavedena na Slovensku s účinností od začátku letošního roku. V současnosti zatím nemáme informace o efektu tohoto opatření.

9) Je někde volně k nahlédnutí žebříček měst, kde je viditelná jejich efektivita sběru odpadů?

Takový žebříček nikde zveřejněn není. Ministerstvo nemá v současné době ani možnost zveřejňovat údaje z hlášení o odpadech ve vztahu k jednotlivým obcím. Ale například návrh nového zákona o odpadech dává obcím povinnost každoročně zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje o výsledcích obecního systému odpadového hospodářství.

10) Mají být v zákoně evropské cíle včetně třídění PET lahví, plechovek, recyklovaného PET v nových lahvích? Včasná znalost povinností by pomohla také průmyslu.

Cíle obsažené ve směrnici o jednorázových plastech budou muset být transponovány do českého práva. Ministerstvo neplánuje stanovené cíle zpřísnovat. V současné době je tak možné při přípravě na nové povinnosti vycházet již ze základního nastavení cílů v platném textu směrnice. Uvědomujeme, si že některé povinnosti vyplývající ze směrnice o jednorázových plastech je nutné na úrovni členského státu konkretizovat. Zákon, kterým bude provedena směrnice o jednorázových plastech, připraví MŽP pokud možno v krátké době tak, aby jej bylo možné v průběhu příštího roku projednávat.

11) Paragraf 62 předepisuje, že pokud si zahraniční e-shop s elektronikou nezřídí formálního zástupce se sídlem v ČR kvůli placení recyklačních poplatků, bude do 15 dnů od rozhodnutí Ministerstva pro životní prostředí na tento e-shop zamezen přístup z ČR a budou zablokovány veškeré platební transakce. Zákon byl revidován kvůli implementaci nové evropské směrnice, která ale podobné sankce nenařizuje, jde tedy o čistě českou iniciativu, která vznikla na popud Hospodářské komory ČR a Svazu průmyslu a obchodu. Proč?

Problematika tohoto fenoménu – tzv. „on-line freeriding z nečlenských států EU“ je dlouhodobě řešena na úrovni EU, ale dosud nebylo implementováno žádné řešení. Jedná se o významný problém, neboť národní legislativy jednotlivých členských států dnes nemohou nijak postihnout

on-line distributory, kteří poskytují služby (prodej zboží) v rámci jednotlivých členských států EU, tedy i ČR, ale nedodržují platnou legislativu. Dochází tím jednak k deformaci tržního prostředí, neboť výrobci, kteří plní příslušné zákonné povinnosti a odvádějí kolektivním systémům příslušné recyklační příspěvky, pak nemohou cenově konkurovat těm výrobcům, kteří povinnosti neplní. Současně ale z elektrozařízení, která byla do ČR dodána tímto způsobem, vznikne odpad, a je třeba zajistit jeho sběr a náležité zpracování. Tyto služby opět financují jiní evropští výrobci, resp. ti, kteří dodržují platnou legislativu. Vzhledem ke zvyšujícím se trendům prodeje zboží přes zahraniční e-shopy je současný stav dlouhodobě neudržitelný (OECD k danému problému zpracovala studii: Extended Producer Responsibility and the Impact of Online Sales, 2018).

Dané ustanovení, které by umožňovalo blokovat webové stránky výrobců či on-line distributorů elektrických či elektronických zařízení, kteří nesplňují příslušné povinnosti, však bylo z návrhu zákona vypuštěno. Důvodem je samozřejmě řada problematických okolností, které by byly s agendou blokace webových domén spojeny, ale současně i skutečnost, že dle našich aktuálních informací v současné době Ministerstvo financí připravuje rozsáhlou transpoziční novelizaci zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Novelou se bude mj. transponovat směrnice č. 2017/2455/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a směrnice 2009/132/ES, pokud jde o určité povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku. Předmětem transpozice bude mimo dalšího i zrušení výjimky osvobození od DPH pro dovoz zboží, jehož hodnota nepřesahuje 22 EUR, a to od 1. ledna 2021. Tento termín pravděpodobně nenastane dříve než účinnost navrhovaného zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností.

V případě dovozu zboží počínaje tímto datem bude bez ohledu na hodnotu dováženého zboží nutné vyhotovit celní prohlášení a zároveň vznikne z dovezeného zboží povinnost odvést DPH. Nová úprava umožní pověřit provedením celní deklarace a odvedením DPH za dovezené zboží konečného přepravce – držitele poštovní licence. Tato služba bude držitelem poštovní licence nejspíše zpoplatněna podle jeho tarifu. Novela tedy přinese znevýhodnění dosud levných nákupů zboží včetně elektrických a elektronických zařízení ze zemí mimo EU prostřednictvím eshopů, jejichž provozovatelé jsou usazeni mimo EU.

Řešení v podobě novely zákona o DPH tedy nepostihne samotný freeriding, neboť nepřinutí mimoevropské on-line distributory platit recyklační poplatek, nicméně v jeho důsledku je očekáváno razantní snížení objemu takto dováženého zboží (zejména drobné elektroniky právě do 22 EUR), což ve výsledku sníží i výskyt freeridingu. Řešení specificky určené k eliminaci freeridingu jako takového bude nutné hledat na úrovni celé EU, na čemž se podle našich informací v současnosti již intenzivně pracuje.

12) Proč není legislativně možné vykupovat znovu využitelné výrobky a materiály ze sběrných dvorů?

Takový postup není v rozporu s platným právem. Takto například fungují některá re-use centra v rámci sběrných dvorů, příkladem může být Brno. Záleží na obci, jakým způsobem předávání věcí, které jsou použitelné k původnímu účelu, nastaví. Takový postup je v souladu s definicí opětovného použití mimo režim nakládání s odpady. Nový zákon o odpadech pouze možnost provádění takového způsobu předcházení vzniku odpadů jednoznačně zakotvuje. Viz § 12 odst. 4 a 5 aktuálního návrhu:

„(4) Movitá věc, kterou je možné v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu, se nestává odpadem, pokud ji tato osoba předá k opětovnému použití, a to buď přímo, nebo prostřednictvím jiné osoby.

(5) Platí, že movitá věc, kterou osoba předala na místo určené obcí a kterou je možné v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu, se nestala odpadem, pokud byla předána k opětovnému použití.“

Vedle toho existuje možnost, jak ve stávajícím zákoně, i když ne velmi často využívaná, tak v novém zákoně, vyvést k opětovnému použití i věci, které již byly jednou zařazeny jako odpad, a to prostřednictvím zařízení na přípravu k opětovnému použití. Takové zařízení musí pro tuto činnost disponovat souhlasem krajského úřadu k využívání odpadu tímto způsobem. V zařízení dojde ke kontrole, zda je věc využitelná k původnímu účelu v souladu s jinými právními předpisy, případně k její opravě, na výstupu ze zařízení pak věc přestává být odpadem.

13) Máte přehled, kolik skleníkových plynů a polutantů je uvolněno do životního prostředí ze skládek komunálního odpadu v porovnání s jeho energetickým využitím?

Ohledně emisí skleníkových plynů ze skládek odpadů lze odkázat na poslední Národní zprávu o emisích skleníkových plynů z dubna 2019:

<https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cze-2019-nir-12apr19.zip>

14) Od 1. 1. 2021 bude zakázán vývoz všech plastů mimo země OECD. Přípravuje MŽP nějakou strategii, jak se bude nakládání s plasty řešit?

Zde se jedná o aktualizaci Basilejské úmluvy. Omezení se týká pouze směsných nerecyklovatelných plastů. Nicméně taková situace již nastala fakticky, protože cílové země přestávají takové odpady odebírat již v současné době. Ministerstvo životního prostředí podporuje vznik nových recyklačních kapacit v České republice, zejména prostřednictvím Operačního programu Životního prostředí.

15) *Jak separovat ze směsného odpadu bio-odpad? Hnědé popelnice plní posekaná tráva a listí a bioodpady z kuchyně dál míří na skládky.*

Jak obec nastaví obecní systém sběru bioodpadů, závisí na navazujícím zařízení, zejména na tom, zda takové zařízení může přijímat vedlejší produkty živočišného původu. Ve většině obcí v České republice je tedy z odpadů z kuchyně možné odkládat do nádob na bioodpad pouze zbytky zeleniny a ovoce, tedy tzv. rostlinný odpad. Jakémukoliv výskytu biologických odpadů ve směsném komunálním odpadu mířícím na skládky zabrání omezení skládkování v roce 2030, jehož součástí je požadavek, aby odpad ukládaný na skládky splnil parametr biologické stability.

16) *Jakým způsobem lze z hlediska legislativy umožnit či podpořit budoucí nasazení technologií chemické recyklace pro některé složky komunálního odpadu v rámci EU i v ČR?*

Chemická recyklace je potenciálně perspektivní pro některé druhy plastových odpadů. Již stávající zákon o odpadech nijak legislativně neomezuje fungování chemické recyklace. Návrh nového zákona s takovými činnostmi výslovně počítá v katalogu zařízení. Asi nejdůležitější omezení nastavené v novém odpadovém zákoně, které nutně povede k rozvoji dalších recyklačních technologií, je omezení možnosti energeticky využívat, spalovat nebo ukládat na skládku vyříděné složky komunálního odpadu, které je možné recyklovat nebo jinak využít. Vedle toho je samozřejmě důležitým faktorem navýšování poplatku za ukládání odpadů na skládku a následné omezení skládkování v roce 2030.

S pozdravem

Mgr. Richard Brabec

Vážený pan
Bc. František Elfmark, DiS
poslanec
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Praha

Na vědomí

Vážený pan
Mgr. Radek Vondráček
předseda Poslanecká sněmovny Parlamentu ČR
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Praha

Ověřovací doložka konverze do dokumentu obsaženého v datové zprávě

Ověřuji pod pořadovým číslem **124093166-257981-191118160706**, že tento dokument, který vznikl převedením vstupu v listinné podobě do podoby elektronické, skládající se z **4** listů, se doslovně shoduje s obsahem vstupu.

Zajišťovací prvek: **bez zajišťovacího prvku**

Ověřující osoba: **Irena Hrabalová - Sekce politiky a mezinárodních vztahů**
Vystavil: **Ministerstvo životního prostředí**

V Praze dne 18.11.2019

124093166-257981-191118160706